

УДК 338.45

**ПАРАМЕТРИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ
ЕФЕКТИВНОСТІ АУТСОРСИНГУ**

**PARAMETERS OF SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL
APPROACHES TO OUTSOURCING EFFICIENCY ASSESSMENT**

Т.О. Водолажська, канд. екон. наук

Харківський національний автомобільно-дорожній університет (м. Харків)

T. O. Vodolazhska, PhD (Econ)

Kharkiv National Automobile and Road University (Kharkiv)

Натепер діяльність усіх без винятку господарств та підприємств України вимагає пошуку найбільш дієвих варіантів як мінімум – підтримування їх роботи, та як максимум – постійного розвитку. Для цього все більшої уваги та практичного застосування потребують новітні інноваційні моделі у формі аутсорсингових послуг для певних видів бізнес-процесів. Вони покликані раціоналізувати управлінську та/або операційну діяльність підприємств в основному шляхом мінімізації загальних витрат за допомогою доручення чи передавання визначених функцій іншим спеціалізованим підприємствам – «партнерам» [1].

Як зазначено вище, провідною ціллю запровадження аутсорсингу є зниження загальних витрат підприємства. Водночас не менш важливими цілями є посилення конкурентних переваг, врахування досвіду провідних аналогічних компаній, підвищення якості надання послуг та зосередженість на основних видах діяльності тощо.

Управлінське рішення про передавання певних бізнес-процесів господарств до виконання партнерам не приймається за бажанням чи ідеями керівництва, а вимагає ретельного розгляду та економічного обґрунтування із врахуванням сукупності факторів впливу. Для цього в провідній науковій літературі та у практичній сфері фахівці та експерти користуються різними способами, які можна згрупувати у п'ять науково-методичних підходів, зокрема : через порівняння витрат; через зміну доходів та витрат; на основі зміни якості виконаної функції; на основі визначення комплексних критеріїв та показників матричним методом; на підставі розрахунку узагальненого коефіцієнту ефективності [2].

Відповідно до такої їх систематизації основна відмінність між методичними підходами до оцінки ефективності аутсорсингу полягає саме у параметрах, на яких відбувається порівняння двох варіантів роботи підприємств : 1) виконання функцій за певними бізнес-процесами «власними силами»; 2) передавання їх до виконання іншим

підприємствам – партнерам. Такими параметрами можна вважати наступні (табл. 1).

Табл. 1. Параметри науково-методичних підходів до оцінки ефективності аутсорсингу

№ та зміст підходу	Автори та джерела	Ключовий параметр порівняння
1 - <i>через порівняння витрат</i>	П.Г. Перерва і С.М. Назаренко [1], М. Ведерніков, Н. Базалійська, Л. Волянська-Савчук [4]	аналіз витрат
2 - <i>через зміну доходів та витрат</i>	Ю. Желінський [5]	аналіз витрат та доходів
3 - <i>на основі зміни якості виконаної функції</i>	Л.М. Забродська [6]	якісні показники роботи (зниження штрафних санкцій, підвищення кваліфікації і інші)
4 - <i>на основі визначення комплексних критеріїв та показників матричним методом</i>	Л.В. Костюченко [3]	якісні показники, що окреслюють потенційні можливості та загрози для підприємства
5- <i>на підставі розрахунку узагальненого коефіцієнту ефективності</i>	Г.І. Ляхович [7]	кількісні та якісні показники, що є складовими інтегрального показника ефективності аутсорсингу

Отже, перелік параметрів порівняння є широким, відмінним та застосовується для кожного окремого випадку за певних умов оцінювання.

[1] Перерва П.Г., Назаренко С.М. Методичний підхід до оцінювання ефективності використання ІТ-аутсорсингу. *Маркетинг і цифрові технології*. 2021. Т.5, №3. С. 18-29.

[2] Водолажська Т.О., Семенова Т.Ю. Аналіз науково-методичних підходів до оцінки ефективності аутсорсингу. *Економіка транспортного комплексу*. 2023. № 41. 180 с. С.64-77. URL : <http://etk.khadi.kharkov.ua/article/view/249607>

[3] Костюченко Л.В. Методологія стратегічного аналізу логістичної діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7872>

[4] Ведерніков М., Базалійська Н., Волянська-Савчук Л. Обґрунтування доцільності передачі бізнес-процесу управління персоналом підприємства на HR-аутсорсинг як інноваційної персонал-технології. *Innovation and Sustainability*. 2022. №2. С. 112–122. URL : <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/45>

[5] Żeliński J.A. Outsourcing doradstwa podatkowego i rachunkowości w małej firmie. Warszawa : ABC a Walters Kluwer Business, 2008. 227 p.

[6] Забродська Л.М. Аутсорсинг – один із напрямів стратегічного розвитку інструментів сучасного менеджменту. Вісник післядипломної освіти. 2015. № 15. С. 44-62. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpo_2015_15_7

[7] Ляхович Г.І. Розрахунок ефективності бухгалтерського аутсорсингу. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнар. зб. наук. праць. Житомир : ЖДТУ. 2018. № 39 (1). С. 83-87. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2018_1_14